

IN DE WILDERNIS

Amy Belding Brown

In de wildernis

the house of books

Oorspronkelijke titel: *Flight of the Sparrow*

Oorspronkelijk uitgegeven door: New American Library, New York 2014

© Amy Belding Brown, 2014

© Vertaling uit het Engels: Hilke Makkink, 2015

© Nederlandse uitgave: The House of Books, Amsterdam 2015

Omslagontwerp: Riverside Studio, Nieuwersluis

© Omslagfoto: Malgorzata Maj / Trevillion Images

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 443 4876 7

ISBN 978 90 443 4877 4 (e-book)

NUR 302

OVERAMSTEL

uitgevers

www.thehouseofbooks.com

www.overamstel.com

The House of Books is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Een

Later zal Mary de eerste tekenen van onvrede van de Heer herleiden naar een warme julimorgen in 1672, als ze op weg naar de schuur even stil blijft staan om te kijken naar de dieporanje zonsopkomst boven het gebedshuis. Even wordt ze overvallen door een beklemmend gevoel wanneer het zonlicht als vuur door de vochtige ochtendnevel brandt, het doet haar denken aan de verschrikkingen van de hel. Ze is nooit echt goed geweest in het duiden van voortekenen. Dat soort dingen is voorbehouden aan haar echtgenoot, Joseph, en aan andere predikanten van de Bay Colony. Mary ziet de wereld op een meer alledaagse manier, als een praktische, overzichtelijke creatie van God ten behoeve van Zijn volk. Terwijl ze een armzalige drie eieren vanonder de nerveuze kippen weghaalt en in haar zak stopt, zijn haar gedachten dan ook vooral bij hoe verstikkend warm het waarschijnlijk rond het middaguur zal zijn. Maar wanneer ze de schuur verlaat, voelt ze hoe de rossige haartjes in haar nek overeind gaan staan en verbeeldt ze zich dat ze de voetstappen van de duivel haar richting uit hoort komen.

Even later ziet ze echter dat het niet de duivel is, maar Edmund Parker die, in nachthemd en lange onderbroek, op blote voeten op haar af gerend komt. Zijn haren wapperen rond zijn hoofd als woeste, witte vlammen. Zijn ogen puilen bijna uit zijn hoofd en de kleine moedervlek op zijn linkerwang ziet vurig rood. Mary haast zich naar hem toe om hem te ondersteunen, wanneer ze ziet hoe hij staat te trillen op zijn benen. Ze lijken zwak als die van een baby.

‘Mevrouw Rowlandson!’ Zijn vingers boren zich pijnlijk in haar arm, maar ze geeft geen krimp. ‘Ik smeed u, help me!’ roept hij. ‘Het is mijn Bess. Het is zover.’

Bess. De dochter die hem te schande gemaakt heeft door zwanger te raken tijdens haar dienstverband bij diaken Park in Roxbury. Bess, die weigerde om de naam van de vader te noemen en die dus verstoten werd, waarna ze geen andere uitweg zag dan weer bij haar vader op diens noodlijdende boerderij te gaan wonen. Het meisje over wie de huisvrouwen in de buurt enkel nog op fluistertoon spreken, uit angst dat de Heer heel Lancaster voor haar zonde zal straffen.

‘Waar is mevrouw Turner?’ vraagt Mary, zich verwonderend dat de man naar haar toe gekomen is, in plaats van naar de vroedvrouw.

Zijn baard glanst amberkleurig in het onheilspellende licht, terwijl hij zijn hoofd schudt. ‘Volgens haar dochter ligt ze met griep in bed. Maar ik denk dat ze gewoon niet wil helpen.’

‘Dat kan ik me niet voorstellen.’ Mary fronst haar wenkbrauwen, maar vermoedt dat hij wel eens gelijk zou kunnen hebben. Elke devote, godvruchtige vrouw in dit grensplaatsje aan de rand van de Nieuwe Wereld probeerde bij Bess uit de buurt te blijven. Allemaal geloven ze dat het kwaad besmettelijk is. Dat alleen al het in de buurt komen bij een zonde een uitnodiging is voor de duivel, die daarna moeiteloos weer overslaat naar de volgende persoon. ‘Ik weet zeker dat ze echt ziek is, als haar dochter dat zegt. De griep heerst al een week of twee.’

‘Griep of niet, ze wil niet helpen. Niemand wil helpen.’ Zijn vingers boren zich nog wat dieper in haar arm. ‘Ik heb overal aangeklopt. Er is verder niemand. Ik smeed u, als christen, help ons!’

Mary beseft heel goed waar haar plichten liggen. En hoe kan ze ook weigeren? Was het niet Jezus zelf, die zijn discipelen opdroeg om de armen en onderdanen te helpen? Edmund weet duidelijk niet meer hoe hij het heeft van ongerustheid en zij is tenslotte de vrouw van de plaatselijke dominee. Ze heeft geen andere keuze dan in te stemmen.

Mary is al bij zeker tien geboortes aanwezig geweest, maar nooit in de hoedanigheid van vroedvrouw en nooit alleen. Het vooruitzicht beangstigt haar, niet alleen vanwege het risico voor haar ziel, maar vooral omdat het meisje nog zo jong is en misschien dus nog niet genoeg ontwikkeld om veilig een kind te kunnen baren. Mary bezit geen baarkruk of handdoeken, attributen waarmee een vroedvrouw haar werk goed kan uitoefenen. Maar Edmund is zo van streek dat er geen tijd meer is om verder over griep en koorts te praten.

Ze haast zich het huis in en haalt de eieren uit haar zak, om die vervolgens weer te vullen met schaar, draad en zoveel lappen als ze in de gauwigheid maar kan vinden. Heel even vraagt ze zich af of ze haar oudste dochter mee zal nemen. Marie is volgzzaam en standvastig en een extra paar handen zou nu goed van pas komen. Maar ze is nog zo jong, nog maar een paar maanden geleden heeft ze haar zesde verjaardag gevierd. Mary wil niet dat ze er wat aan over houdt, mocht het niet goed gaan. Zelfs onder de meest gunstige omstandigheden is een bevalling al een hachelijke onderneming en mocht Bess overlijden – of het kind een monster blijken – dan zou Marie de rest van haar leven een aversie tegen het krijgen van kinderen kunnen houden. Ze draagt Rebekah, het dienstmeisje, op om een oogje te houden op Marie en de kleine Sarah, die echt nog te jong is om het gevaar van bijvoorbeeld vuur of water te zien. Ze weet dat haar zoon Joss die ochtend met Joseph op de vlasvelden zal zijn. Haar blik valt op de eieren die op de plank liggen en uiteindelijk besluit ze ze in een servet te pakken om mee te nemen.

Edmund en zij spreken amper terwijl ze zich over de heuvel naar zijn boerderij haasten. Ze hebben ook amper genoeg adem om te praten. Hoewel het nog vroeg in de ochtend is, schijnt de zon al zo fel dat Mary haar gezicht meerdere keren met haar schort moet afvegen. Er staat geen zuchtje wind; de drukkende lucht stinkt naar moeraswater en slachtafval van varkens. De takken van de grote kastanjeboom bij het gebedshuis hangen slap naar

beneden, terwijl de blaadjes verlept krullen. In het licht lijken ze wel grijs. Zelfs de vogels maken geen geluid, alsof ook zij onheil ruiken.

Wanneer ze dichterbij komen, hoort Mary Bess al kreunen. De boerderij heeft meer weg van een hutje dan een huis, zo primitief gebouwd dat veel mannen in Lancaster er nog niet eens hun ossen in zouden willen stallen. Ze ziet rot langs de vensterbank en spleten tussen de planken. Er is slechts één kamer, omdat Edmunds boerderij het nooit goed gedaan heeft. Wie kan ook zeggen waarom de oogst op het ene veld wel lukt en op het andere niet? Sommige mensen twijfelen aan Edmunds kwaliteiten als landeigenaar. Anderen beweren dat hij ooit iets vreselijks gedaan heeft, waardoor het succes nu uitblijft.

De deur staat open, hangt scheef aan de scharnieren. Mary stapt naar binnen. Er brandt geen vuur in de haard, er is geen bedstee, de vloer bestaat uit aangestampte aarde, planken liggen er niet. Het enige raam is afgedekt met een gescheurd stuk perkament, zwaar geolied met varkensvet. Bess zit gehurkt op een stapel dekens, haar rokken opgeschort en haar vuisten hard tegen haar dijen aangedrukt. Met elke kreun gooit ze haar hoofd naar achteren en verplaatst ze haar gewicht naar haar hielen.

Mary aarzelt, geschokt door hoe jong het meisje eruitziet. Haar lichaam heeft nog maar amper vrouwelijke vormen aangenomen. Onder het vuil op haar gezicht zijn haar zachte, bijna delicate gezichtstrekken zichtbaar. Hoe oud zou ze zijn? Veertien? Vijftien?

Haar broer John zit op een laag krukje naast haar maar kan weinig voor haar doen. Met zijn handen bungelend tussen zijn knieën vermijdt hij het om naar haar te kijken, staart in plaats daarvan omhoog, richting de door rook zwart geworden dakspannen. Mary ziet zijn hangende, iele schouders, het rusteloos tappen van zijn voeten, en moet denken aan haar lievelingsbroer. Josiah had dezelfde ongemakkelijke en kwajongensachtige uitstraling op die leeftijd. Mary was zes toen hij geboren werd, oud genoeg om

af en toe op hem te kunnen passen maar toch ook jong genoeg om nog te kunnen genieten van zijn gezelschap. Ze hadden hun eigen, geheime taal ontwikkeld terwijl ze hem de verschillende kindertaken had geleerd: de kippen voeren, eieren rapen, onkruid wieden in de moestuin. Helaas kan ze zich er geen woord meer van herinneren. Met haar schort veegt ze over haar gezicht. De ochtendhitte is al door de dunne muren van de hut heen gedrongen. Overal zoemen vliegen, vooral rond het perkament voor het raam.

Bess maakt een onverwacht geluid, een combinatie van grommen en kreunen. Mary herpakt zich en legt een hand op de schouder van de jongen.

‘John, ik wil graag dat jij een vuur maakt en water haalt. Ik denk dat we wel een hele ton nodig zullen hebben.’ Hij springt overeind om te doen wat hem opgedragen is, duidelijk blij dat hij iets mag doen waardoor hij niet langer op het krukje hoeft te blijven zitten.

Edmund is in de deuropening blijven staan. Hij ziet er geschrokken uit en verwacht duidelijk dat Mary hem ook zal vertellen wat hij moet doen; mannen mogen meestal niet bij een bevalling aanwezig zijn. Ze vraagt hem om de deur te sluiten, maar bedenkt zich dan, omdat ze zoveel mogelijk licht nodig zullen hebben. In tegenstelling tot Goody Turner is zij niet in staat om een bevalling puur op de tast te begeleiden.

‘Of nee, laat ook maar open,’ zegt ze, waarna ze instructies begint te geven. ‘Haal zoveel mogelijk stro. We moeten de vloer ermee bedekken, om al het...’ ze aarzelt even, ‘tegen alle vloeistoffen. En zoek iets waar we het kindje in kunnen wikkelen, wanneer het komt. O, en probeer zoveel mogelijk voedzaam eten te vinden.’

Hij schudt zijn hoofd. ‘We hebben enkel nog wat korstjes brood.’

‘Dan moet je wat vragen bij de buren. Bouillon. Stoofvlees. Soep. Ga anders maar naar Goody Kerley’s huis; dat is mijn zus.

Zeg maar dat ik je gestuurd heb, dan geeft ze je wel wat. Je dochter moet iets eten en drinken, anders zal ze flauw vallen tijdens de weeën.’ Mary draait zich om en knielt naast het meisje.

‘Bess!’ Ze houdt haar mond zo dicht mogelijk bij het oor van het meisje. ‘Bess, ik kom je helpen.’ Tot haar eigen verbazing voegt ze eraan toe: ‘Het komt allemaal goed.’ Ze weet niet goed wat haar bezielt om dit te zeggen, aangezien ze er absoluut niet vanuit kan gaan dat het waar is.

Bess draait haar hoofd en Mary ziet de kinderlijke angst in haar ogen, een angst die ze maar al te goed kent. Een angst die ze ook zag op de gezichten van haar zussen, toen die moesten bevallen. Een angst die ze zelf gevoeld heeft. Iedereen weet dat een vrouw in het kraambed kan sterven.

En ze weet dat Bess nog een reden heeft om bang te zijn – een reden waar Mary liever niet aan wil denken – aangezien alle vrouwen, gehuwd of ongehuwd, verplicht zijn om de naam van de vader van het kind te zeggen. En wel tijdens de meest moeilijke momenten van de bevalling, wanneer de pijn alle zelfcontrole weggenomen heeft. Hoewel Mary weet dat dit in het belang is van Bess’ ziel en het haar zal verzekeren van een kans op verlossing als ze zou sterven, heeft Mary weinig op met het gebruik. Ze heeft zelf de weeën mogen ervaren en weet dus dat een vrouw, tijdens de ergste momenten van een bevalling, in staat is om haar meest beschamende geheimen te openbaren, om zelfs de vreselijkste zonde te bekennen. Een vrouw is zichzelf niet op dat moment, maar enkel nog in dienst van de verschrikkelijke kracht van de baarmoeder. Mary zou Bess dan ook liever met rust laten. Het meisje heeft geen echtgenoot, is dat nog niet beschamend genoeg?

De roddel gaat – en heel Lancaster is ervan overtuigd – dat haar meester, diaken William Park, de vader van het kind is. Dat hij zich waarschijnlijk aan haar vergrepen heeft en haar vervolgens bedreigd heeft met de zweep, om verzekerd te zijn van haar zwijgen.

Als enige aanwezige vrouw is het nu de plicht van Mary om een bekentenis van het meisje los te krijgen, hoewel ze met heel haar hart wenst dat dit niet nodig was. Wat zou het uitmaken? Diaken Park is rijk en machtig, met de reputatie van een rechtschapen man. Alle schande zal dus op Bess' smalle schouders neerkomen. Zij zal als leugenaarster en verleidster gezien worden en erger nog. Ze zal dubbel veroordeeld worden omdat ze geprobeerd heeft om een godvrezende en devote man een slechte naam te bezorgen.

Al gauw brandt er een vuur in de haard en heeft John daar een ketel water boven gehangen om aan de kook te brengen. Edmund brengt armen vol met stro naar binnen en samen met John verspreidt hij het over de vloer. Daarna vertrekt hij weer, om even later terug te keren met een stuk kaas en een pot bouillon. Hij warmt de bouillon op terwijl Mary Bess' rug masseert om de pijn wat te verlichten. Ze weet het meisje over te halen om samen met haar heen en weer door de kamer te lopen.

'Het zal de komst van het kindje versnellen,' verzekert Mary haar, terwijl ze Bess met een arm om haar middel ondersteunt.

Zo lopen ze een tijdje, totdat Bess' weeën te erg worden om door te gaan. Mary helpt haar weer te gaan liggen op de stapel dekens en vraagt Edmund om te vertrekken. 'Ik moet nu wat dingen doen,' zegt ze. 'Dingen die niet geschikt zijn voor mannenogen.' Hij haast zich de deur uit, weet niet hoe snel hij aan deze vrouwenmysterieën moet ontkomen. Snel sluit en vergrendelt Mary de deur achter hem.

Ze fluistert een gebed, smeekt God om kracht, en knielt vervolgens naast Bess. 'Het is zover, maar dat wist je waarschijnlijk al,' zegt Mary. 'Vertel me de naam van de vader van de baby.'

Bess schudt haar hoofd en bijt haar tanden in een wanhopige grimas op elkaar.

'Het heeft geen nut om hem in bescherming te nemen, Bess. De waarheid komt toch wel boven water. Je kunt hem niet behoeden, maar je kunt wel jezelf behoeden voor de vlammen van de hel.'

‘Dat kan ik niet,’ fluistert ze, waarna ze kreunend haar buik vastpakt als een nieuwe wee haar overspoelt.

‘Zeg me zijn naam,’ zegt Mary, ‘en je zult alle hulp krijgen die je nodig hebt.’ Ze leunt over het meisje heen, legt haar handen onder tegen de opgezwollen buik en duwt hard. ‘Ik smeeek het je, Bess, zeg het me. Heel Lancaster weet toch al dat het je meester was, maar jij moet dit bevestigen.’ Wanneer ze niet antwoordt, duwt Mary nog wat harder. Bess spert haar ogen wijd open en schreeuwt het uit.

Edmund slaat met zijn vuisten op de deur. ‘Stop!’ roept hij. ‘In godsnaam, martel haar niet! Laat me erin!’

Mary negeert hem. ‘Je moet me zijn naam zeggen. Anders kan ik je niet helpen.’

Bess schreeuwt opnieuw.

‘Dit is niet christelijk van u, mevrouw Rowlandson!’ roept Edmund. ‘Dit is een duivels spel!’

‘De naam van je meester,’ zegt Mary, met schorre stem nu. ‘Zeg het nou maar, dan ben je ervan af.’

Bess schudt verwoed haar hoofd, verbijt zich en sluit haar ogen, terwijl haar hele lichaam schokt onder Mary’s handen. Mary begint de moed te verliezen, maar weet dat ze het niet op mag geven. Plotseling verslapt Bess; haar gezicht wordt donkerrood en lijkt in elkaar te schrompelen. Ze snikt. Tranen rollen vanuit haar ooghoeken over haar wangen en Mary’s eigen ogen worden ook vochtig. Achter de deur is Edmund stil.

De mond van het meisje opent zich en ze stoot een goddeloze kreet uit. Het geluid doet denken aan botten die over kapotte stenen heen schrapen, het geluid dat de wind maakt wanneer die door kale winterbossen raast. Het herinnert Mary aan ijskorsten op de drempels van verbrande huizen. Het doet haar denken aan de dood.

‘Zeg het,’ fluistert Mary, maar echt overtuigd klinkt het niet meer. ‘Zeg gewoon zijn naam, ik smeeek het je.’ Haar stem breekt. Plicht of niet, ze kan hier niet mee doorgaan.

Ze haalt haar handen weg en staat op. In gedachten berispt ze zichzelf omdat ze zo'n arme, zwakke vrouw is die het niet eens voor elkaar krijgt om te doen wat ze moet doen. Maar ze kan het gewoon niet langer volhouden. Het enige wat ze nog wil, is Bess troosten en haar pijn wegnemen. Opnieuw knielt Mary naast het meisje, slaat een arm om haar heen en zegt dat ze haar niet langer zal kwellen.

'Wees maar niet bang,' zegt Mary. 'Het is bijna voorbij.' Bess kreunt opnieuw. Mary opent de deur en gebaart naar Edmund dat hij weer binnen kan komen. Ze helpt Bess om wat rechterop te gaan zitten op de dekens en vraagt Edmund om achter haar plaats te nemen, zodat hij haar hoofd en bovenlichaam kan ondersteunen terwijl Mary helpt om het kindje eruit te krijgen. 'Hou haar stevig vast,' zegt Mary, terwijl ze de knieën van het meisje uit elkaar duwt en aan de slag gaat.

Mary staart naar het natte baby'tje in haar armen. Een gezond, sterk jongetje met een dun laagje golvend, zwart haar vastgeplakt tegen zijn hoofdje. Zijn huid heeft de kleur van goed getrokken thee. Het duurt even tot het tot haar doordringt wat ze hier ziet: dit kind is duidelijk niet van diaken Park.

Ze kijkt op en haar blik kruist die van Edmund. Ook hij heeft de donkere huid en het zwarte haar van het kindje gezien. Hij glimlacht.

'Een jongetje,' zegt Mary. 'Je hebt een zoon, Bess.'

'Gaat goed met hem?' Het meisje strekt haar handen uit naar de baby.

'Zeker,' antwoordt Mary. 'Het is een prachtig, gezond jongetje. Hoor hem eens huilen!'

'Ik heb al een naam voor hem,' fluistert Bess. 'Silvanus.'

Het is onverstandig om een kind al zo snel een naam te geven; er kan nog teveel gebeuren tijdens de eerste weken na de geboorte. Maar Mary kan het niet over haar hart verkrijgen om het meisje te waarschuwen. Laat haar nog maar even zoveel mogelijk genieten.

Bess leunt tegen haar vader en sluit haar ogen. Een diepe zucht ontsnapt haar en een flauwe glimlach laat haar mondhoeken licht krullen. Edmund kijkt op haar neer en streelt zo teder over haar voorhoofd, dat Mary een steek in haar hart voelt.

Ze richt haar aandacht weer op het kindje, dat nu heftig spartelt in haar armen. Er moet nog van alles gedaan worden: de moederkoek moet eruit; de navelstreng op het juiste punt doorgeknipt. En die mag de vloer niet raken, want anders zal de jongen nooit zindelijk worden. Er moeten twee eieren boven hete sintels gebroken worden en als pleister op Bess aangebracht worden, om haar vruchtbaarheid in de toekomst te garanderen. En ze moet een gepocheerd ei eten en het kind aan de borst leggen.

Mary knipt de navelstreng door, wast het kind en wikkelt het stevig in een doek, waarna ze het aan Bess overhandigt en haar uitlegt hoe ze het kind haar tepel kan laten pakken. Ze bakt de twee eieren en pocheert het derde, zodat Bess het kan eten. Ze wast de benen en schaamstreek van het meisje en verzamelt de smerige doeken om mee naar huis te nemen. Wanneer alle taken erop zitten en zowel Bess als het kind in slaap gevallen zijn, stapt ze naar buiten, waar Edmund op de drempel zit.

‘Dank u, dat u zo goed voor Bess geweest bent,’ zegt hij. Hij biedt haar een pijp aan en plotseling voelt ze hoe uitgeput ze is. Ze pakt de pijp aan en gaat naast hem zitten, terwijl ze geniet van de bittere smaak van de tabak achter in haar keel, de zoetige rook in haar longen.

‘Wist je het, van de baby?’ Mary vermijdt het om hem aan te kijken. ‘Had ze je verteld over de vader?’

Hij gromt zacht. ‘Ze heeft geen namen genoemd, maar had het wel over een Afrikaanse slaaf die door diaken Park ingehuurd was. Aardig, zei ze. De aardigste man die ze ooit gekend had.’

‘Aardig?’ vraagt Mary. ‘Wat is er aardig aan een jong meisje zwanger maken?’

Even is hij stil. ‘Ik geloof dat ze van hem houdt.’

‘Ah, liefde,’ zegt Mary knikkend. Dus Bess had ermee ingestemd;

ze was dus niet onteerd. Geen wonder dat ze de naam van de vader niet wilde zeggen. Mary neemt een lange haal aan de pijp. Ook zij weet wat liefde is, voelde hem door haar eigen aderen stromen toen ze slechts een paar jaar ouder was dan Bess. Het lijkt alweer zo lang geleden.

‘De mensen zullen het haar niet makkelijk maken,’ zegt ze. ‘Of hem. Het kind is niet alleen een bastaard, maar dus ook nog eens de zoon van een slaaf.’

‘Hij is mijn kleinzoon,’ zegt Edmund nadrukkelijk.

‘Zeker,’ antwoordt Mary. Ze denkt aan de tedere manier waarop hij Bess troostte, hoe hij haar tegen de ondervraging probeerde te beschermen. Hij is een zachtaardige man, denkt Mary, en heel even wil ze hem dat ook vertellen. Zachtaardige mannen zijn zeldzaam in haar omgeving. Haar vader was streng, dapper, roekeloos vaak en soms wreed, maar nooit zachtaardig. Haar echtgenoot is een sterke man, koppig en diepgelovig. Hij streeft ernaar om rechtschapen en humaan te zijn, maar zachtaardigheid zit niet in zijn natuur; die blijft beperkt tot het huwelijksbed.

Maar Edmund Parker, zo arm als hij is, lijkt een door en door zachtaardige man te zijn. Mary herinnert zich zijn vrouw, Ruth, die vijf jaar geleden overleed aan tuberculose. Het was een hardwerkende, zwijgzame vrouw die geen lid van de kerk was. Mary had altijd medelijden met haar omdat ze getrouwd was met een man die zijn eigen boerderij nog niet eens rendabel kon maken. Maar misschien kende Ruth diepere voldoeningen.

Aan de andere kant van het veld verschijnt John vanuit het bos. Zijn haar heeft de kleur van stro in de zon. Mary denkt aan het zwartharige jongetje in het huisje, slapend in de armen van zijn moeder.

Ze neemt nog een laatste haal aan de pijp en geeft hem dan terug aan Edmund. ‘Ik moet gaan,’ zegt ze, terwijl ze opstaat. ‘Ik moet nog veel doen.’ Ze denkt aan wat ze thuis waarschijnlijk aan zal treffen: haar kinderen onverzorgd, het vuur bijna uit, een pot vol slijmerige, grijze pap, haar man geïrriteerd vanwege haar afwe-

zigheid. Ze zal hem moeten vertellen waarvan ze getuige geweest is, dat Bess Parker een zwart kindje gebaard heeft. Hij zal geschokt zijn. Alle mensen uit Lancaster zullen geschokt zijn.

Tijdens de sabbatdienst zal hij bidden voor de genade van de Heer. Hij zal God smeken om zijn gerechtvaardigde woede niet op het hele stadje te laten neerdalen. 'Vergeld ons niet voor de zonde van deze vrouw!' zal hij roepen. En de congregatie zal mompelen en sidderen en 'Amen' fluisteren.

Mary haast zich de laan af richting haar huis. In het westen verdwijnt de zon al langzaam achter George Hill. De hemel kleurt bloedrood.

Twee

‘Bess zal berouw moeten tonen en schuld bekennen voor de voltallige congregatie,’ zegt Joseph. Hij zit bij de haard in de zware, eikenhouten stoel die Mary’s vader hun cadeau gedaan heeft toen ze trouwden. De bijbel ligt opengeslagen op zijn knieën. ‘Om in ere hersteld te kunnen worden, zal ze boete moeten doen.’

Mary stelt zich voor hoe Bess trillend het gebedshuis uitgeleid wordt, aan de schandpaal gebonden en tot aan haar middel ontkleed. Hoeveel zweepslagen zullen de magistraten haar opleggen? ‘Het is nog maar een kind,’ protesteert Mary. ‘Vind je niet dat ze al genoeg geleden heeft?’

Afkeurend kijkt Joseph haar aan. ‘Ze is anders volwassen genoeg om een zoon te baren,’ zegt hij. ‘Bovendien heeft ze meer ellende veroorzaakt dan zelf ondervonden. Ik snap jou niet, vrouw. Je lijkt wel volkomen in de war, sinds je bij deze geboorte aanwezig was.’

Ze wil hem vertellen dat ze absoluut niet verward is, dat ze enkel tot inzicht gekomen is. Maar ze weet dat hij dergelijke woorden enkel zal zien als trotsering. Ze laat haar hoofd hangen en bestudeert het brooddeeg dat ze staat te kneden. Het is bruin en elastisch en voelt warm onder haar handpalmen.

‘En Mary...’ Hij sluit de bijbel, terwijl hij opstaat. ‘Ik wil niet dat jij het meisje nog bezoekt voordat ze weer in ere hersteld is.’ Wanneer ze niet antwoordt, loopt hij de kamer door en komt achter haar staan. ‘Je hebt al teveel geriskeerd door bij de geboorte aanwezig te zijn. Verder contact zal je alleen maar schaden. Zal ons allemaal schaden.’

De huid tussen haar schouderbladen begint plotseling te prik-

ken, alsof ze met ganzenveren gestoken wordt. Ze vraagt zich af hoe hij wist wat ze van plan was. Ze rolt het deeg tot een bal, dekt het af met een doek en veegt haar handen af aan haar schort. Ze concentreert zich op hoe de ruwe stof de laatste restjes deeg van haar vingers schraapt, totdat ze zichzelf weer onder controle heeft. Dan draait ze zich om en kijkt hem aan.

‘Is er dan geen enkele ruimte voor christelijke naastenliefde?’ vraagt ze, haar stem rustig, afgemeten. Ze moet oppassen dat hij zich niet bedreigd voelt in zijn autoriteit. ‘Is goedheid immers niet een vrucht van de Geest?’

Zijn blik verhardt en hij spant zijn kaak; ze realiseert zich dat ze te ver gegaan is. ‘Het is niet aan een vrouw om dergelijke dingen te bepalen,’ zegt hij. ‘Je verbeeldt je teveel. Die hoogmoed van je zal nog eens je ondergang worden.’

Ze weet dat het volkomen terecht is dat haar echtgenoot haar berispt, maar toch stoort ze zich eraan. Zoals ze zich er altijd al aan gestoord heeft. ‘Ik moet gaan spinnen,’ zegt ze, terwijl ze een blik werpt op het kleine spinnewiel in de donkere noordwesthoek van de kamer.

Hij legt zijn handen om haar taille. ‘Luister naar me, Mary. Ik verbied je om dat meisje nog langer te bezoeken.’

Ze stemt toe zonder hem aan te kijken, een onderdanig knikje van haar hoofd, zodat hij haar los zal laten. Maar wanneer ze plaatsneemt achter het spinnewiel en haar vingers over het spinrook laat gaan, gloeit haar gezicht van woede.

Zestien jaar lang heeft Mary haar best gedaan om een evenwichtige en devote echtgenote te zijn voor Joseph Rowlandson. Ze heeft haar wil ondergeschikt gemaakt aan die van hem, zijn terechtwijzingen geaccepteerd en zich ook in de bedstee regelmatig aan hem overgegeven. Ze was twintig toen ze trouwden, zeventien toen ze hem voor het eerst ontmoette. Nooit zal ze vergeten hoe ze de voordeur van het door haar vader nieuwgebouwde huis opende en Joseph op de stoep zag staan: een forse, goed gebouwde man met brede

schouders, een lange neus en donker haar dat speels over zijn oren krulde. Hij vertelde haar dat hij de plaatselijke predikant was en dat hij een afspraak had met haar vader.

Dit verbaasde haar niet. Elke predikant deed er goed aan om bevriend te raken met John White, de rijkste landeigenaar van Lancaster. Jarenlang had hij zijn gezin voortdurend van hot naar haar verhuisd, telkens op zoek naar nieuwe, lucratievere mogelijkheden. Mary was twee toen haar familie in 1639 Engeland ontvluchtte, tijdens de Grote Trek van de Puriteinen naar New England, uit onvrede met de afvalligheid van koning Charles. Ze kan zich de overtocht nog vaag herinneren: een waas van zonlicht en zwart water, vuilwitte zeilen afstekend tegen de lucht en de krakende, deinende romp van het schip.

Haar vader vestigde zich met zijn gezin in Salem, om ze zes jaar later te verhuizen naar Wenham, waar het aantal kinderen groeide naar negen. Toen hij in 1653 verkondigde dat hij land gekocht had in Lancaster, een stadje diep in de wildernis, hadden zijn ogen gefonkeld van opwinding. Maar Mary had bedrukt de andere kant opgekeken en zag hoe ook het gezicht van haar moeder vertrok van angst. Alleen Mary's getrouwde oudere zus en broers hadden in Wenham mogen achterblijven.

Sinds de komst naar Lancaster had Mary vergeefs geprobeerd er het beste van te maken, maar toen ze die middag de predikant had aangekeken, had iets in zijn blik haar verteld dat Lancaster haar misschien toch nog wat te bieden had.

En nu, voor het eerst in haar getrouwde leven, gaat Mary in tegen de wil van haar echtgenoot. Op een warme, grauwe dag, wanneer Joseph weggeroepen is naar het naburige plaatsje Groton om een geval van hekserij te onderzoeken, pakt ze een mand met voedsel en brengt die naar de boerderij van de Parkers. Op het erf treft ze Bess aan, die net Silvanus de borst geeft.

Het meisje glimlacht wanneer ze haar ziet. Mary zet de mand neer en bewondert de baby, streelt met het topje van haar vinger

over zijn wangetje en laat haar duim door zijn kleine vuistje omsluiten. Ze is ontroerd wanneer Bess haar vraagt of ze hem even wil vasthouden.

Mary houdt het kleine, warme lichaampje tegen haar borst en ademt de zoetige melkgeur in, die uit zijn geopende mondje ontsnapt. Ze wiegt hem heen en weer en sluit haar ogen. De herinnering aan haar eigen kinderen toen die pas geboren waren is zo levendig, dat ze tranen voelt opwellen.

‘Wat een lieve baby,’ zegt ze, terwijl ze hem teruggeeft aan Bess. ‘En jij. Hoe gaat het? Hebben jullie genoeg te eten?’

Het gezicht van het meisje wordt rood en even kijkt ze de andere kant op. ‘U bent de eerste die langskomt,’ fluistert ze.

‘En ik heb wat te eten meegebracht,’ zegt Mary, terwijl ze de handgeweven doek weghaalt, waarmee ze de mand had afgedekt. ‘Kaas en brood. Een plak gezouten ham. Erwtten. Drie mooie uien.’

‘Dank u.’ Bess’ stem klinkt schor. Mary gaat zitten en slaat een arm om de schouders van het meisje.

‘Hoe moet het nu verder met mij?’ fluistert Bess. ‘Alle vrouwen verachten en vermijden me. Zodra ze me zien, draaien ze zich om en lopen weg.’

Mary probeert iets plakkerigs en heets in haar keel weg te slikken. ‘Zodra je schuld bekent en berouw toont, zullen ze je weer accepteren.’

‘Maar dat kan ik niet.’ Bess laat haar hoofd nog wat meer hangen, ze kan Mary nog steeds niet aankijken.

‘Zo moeilijk is dat niet,’ zegt Mary vriendelijk.

‘Maar ik heb geen berouw.’ Nu kijkt Bess haar wel aan, haar ogen donker van verdriet. ‘Ik zou morgen zo weer met hem slapen, wanneer het zou kunnen.’

Mary kan geen zinnig antwoord bedenken op deze zondige verklaring van het meisje. Het is duidelijk dat ze verblind is door liefde. Mary herkent het maar al te goed, aangezien ze zelf ook ooit blind van liefde was voor Joseph. Ze herinnert zich hoe lief en attent hij was dat voorjaar, nadat ze in Lancaster waren komen

wonen, toen haar moeder bedlegerig werd en last had van pijn in haar darmen en borst. Tijdens haar lange ziekbed kwam hij dagelijks langs om te bidden en christelijke bijstand te verlenen. Vaak bleef hij dan mee-eten. Mary werd zich steeds meer bewust van de keren dat Joseph haar aankeek. Zijn blikken veroorzaakten een plezierige rilling onder aan haar ruggengraat. Wanneer hij vertrok voelde ze een vreemd soort uitputting en tegelijkertijd wilde ze het liefst de heuvel achter het huis oprennen en rondjes rond de bomen dansen.

Ze weet nog hoe ze naast haar zus Elizabeth op bed lag in hun kamer boven de keuken en haar alles vertelde. Ze was verliefd, zei ze. En ze zou niet rusten voordat ze Joseph Rowlandsons vrouw zou zijn. Ze dacht dat Elizabeth het wel zou begrijpen, omdat die zelf sinds kort verloofd was met Henry Kerley. Maar in plaats daarvan klakte haar zus afkeurend met haar tong en vertelde Mary wat een domme gans ze was. Liefde was niet iets wat iemand zomaar overkwam, maar een warme genegenheid die langzaam groeide na jarenlang in voor- en tegenspoed samengeleefd te hebben.

Mary haalt haar arm weg van Bess' schouders en slaat haar handen resoluut ineen. 'Wanhoop niet,' zegt ze. 'Het komt allemaal goed.' Plotseling is haar schuldgevoel over de ongehoorzaamheid naar haar man toe volledig verdwenen en voelt ze enkel nog een verbeterd vastberadenheid om het meisje te overladen met vriendelijkheid en hoop. 'Wees niet bang,' zegt ze. 'Daar zal ik persoonlijk voor zorgen.'

Een week later is Mary druk met het repelen van vlas, waarbij ze de bosjes vezels door een serie kammen trekt en zo klaarmaakt voor het spinrok. Wanneer ze aan het begin van de middag even naar buiten gaat om wat frisse lucht in te ademen, staat de hond, die in de schaduw van de bomen lag te slapen, plotseling op en begint te blaffen. Mary veegt met een punt van haar schort over haar voorhoofd en draait zich om naar het dier, terwijl ze met haar hand haar ogen afschermt tegen de zon.

Een man met een mand in zijn handen loopt over de weg. Heel even voelt ze zich blij worden; de figuur lijkt op haar vader. Ze moet haar ogen toeknippen om een eind aan de illusie te maken, ze weet immers dat wat ze ziet niet waar kan zijn. Haar vader is tegenwoordig te zwak om nog buiten te komen.

Ze opent haar ogen weer en dit keer ziet ze het wel goed. ‘Edmund Parker,’ roept ze. ‘Hoe gaat het met Bess vandaag?’

‘Redelijk.’ Wanneer Edmund dichterbij komt, ziet Mary dat het geen mand is die hij vasthoudt, maar een grof in elkaar getimmerde kooi. Op het stokje in de kooi zit een vogel.

Marie komt met Sarah op haar heup uit de schuur het erf op gelopen. Sarah wijst. ‘Vogel!’ roept ze.

‘Ik heb iets voor u gemaakt, om u te bedanken.’ Edmund houdt de kooi omhoog. ‘Omdat u zo goed bent voor Bess. Uw bezoeken betekenen veel voor haar.’

‘Wat ontzettend aardig,’ zegt Mary, hoewel ze de kooi niet goed durft aan te pakken. De enige vogels waarvan ze weet hoe ze ervoor moet zorgen zijn eenden en kippen. Bovendien weet ze zeker dat Joseph het niet goed zal keuren, dat hij een dergelijk cadeau maar lichtzinnig en onpraktisch zal vinden.

‘Het is een zingende mus,’ zegt Edmund. ‘Om uw hart te verblijden.’ Zijn glimlach is zo stralend en Mary is zo ontroerd door zijn gulheid dat ze niet kan weigeren. Ze strekt haar handen uit en pakt de kooi aan.

De vogel is roestbruin en heeft een witte borst. Met een scheef kopje kijkt hij haar aan, springt van het stokje en fladdert even omhoog, voordat hij weer terugkeert naar zijn stek.

‘Vogel!’ roept Sarah nog een keer, terwijl ze in haar kleine handjes klapt.

‘Mogen we hem houden, moeder?’ Marie zet Sarah neer en strijkt haar rokken glad. ‘Zal vader het goedvinden?’

Mary glimlacht naar haar dochters. ‘Hoe kan hij dit nou niet goedvinden?’ zegt ze. ‘Was het niet de Heer zelf die beloofde dat de hemelse Vader voor alle vogels zou zorgen?’

Mary hangt de kooi aan een houten pen bij het raam. Ze bekijkt het ingenieus gemaakte deurtje, dat vastgezet wordt met een haakje en aan heuse kleine scharniertjes hangt. Ze strooit wat vlaszaadjes en broodkruimels op de bodem van de kooi en zet er een schaalje water bij. De hele middag betrapt ze zichzelf erop dat ze telkens weer richting de kooi loopt om te kijken of alles goed is met het musje. Tegen de tijd dat Joseph en Joss 's avonds thuiskomen van het veld, is de zon al onder en hangt de kooi in de schaduw. Haar echtgenoot is moe en humeurig; zelfs zijn gebed is kort en verbeterd. Ze eten in stilte en wanneer de maaltijd achter de rug is, gaan ze meteen naar bed en trekken de gordijnen dicht.

Bij het eerste ochtendgloren worden ze gewekt door vogelgezang.

Zoals Mary al verwacht had, vindt Joseph Edmunds geschenk maar dwaas en lichtzinnig. Wanneer ze hem wijst op de vele passages in de Bijbel over Gods aandacht voor de vogels in de lucht, is hij niet overtuigd. Hij staat erop dat ze de kooi teruggeeft.

Ze kijkt naar de kooi, waarin het musje nu tjilpgeluidjes maakt. Ze is ervan overtuigd dat hij honger heeft. 'Maar je wilt toch niet dat de mensen gaan denken dat jouw vrouw een van de parochianen onheus behandeld heeft?' vraagt ze, wetende dat zijn reputatie een gevoelig punt is. Wanneer hij niet antwoordt, gaat ze door. 'Ook al is meneer Parker van nederige afkomst, een predikant moet toch altijd aan de goede naam van zijn familie denken. Hoe vaak heb ik je dat niet zelf horen zeggen?'

Wanneer Joseph grommend erkent dat ze een punt heeft, weet ze dat ze gewonnen heeft. Dat ze het musje in de kooi zal mogen houden. Maar hij waarschuwt haar opnieuw om Bess niet meer te bezoeken. 'Het geschenk van Edmund Parker is een beloning voor jouw goede daad, geen vrijbrief om jezelf te bevleken.'

Mary knikt, maar weet dat ze haar bezoeken aan Bess niet op zal geven.

Mary's zussen Hannah en Elizabeth zijn weg van het musje. Telkens als ze op bezoek komen, brengen ze een biscuitje mee om te

verkruijmel en over de bodem van de kooi te strooien. Het liefst blijven ze bij de kooi in de buurt zitten, in de hoop het musje te horen zingen.

‘Ik had wel eens gehoord van vogels in kooitjes in Engelse landhuizen, maar niet hier,’ zegt Hannah op een zomermiddag, wanneer de vrouwen vlas zitten te spinnen. ‘Het verbaast me eigenlijk dat je man het toestaat.’ Haar zoon, Josiah, die slechts twaalf dagen jonger is dan Sarah, zit aan haar voeten en wiegt zijn babybroertje William heen en weer in Sarahs oude wiegie. Mary denkt glimlachend terug aan de zomer van 1669, toen Hannah, Elizabeth en zichzelf allemaal tegelijk zwanger waren.

‘Joseph klaagt wel dat hij af en toe gestoord wordt tijdens het studeren,’ zegt ze. ‘Maar ik denk dat hij stiekem van het gefluit is gaan houden.’

Joss, die acht is en even serieus als zijn vader, waarschuwt Mary dat de mus het niet zal overleven. ‘Het is een wild dier,’ zegt hij. ‘Niet gemaakt om in een kooitje opgesloten te zitten.’

‘Hij oogt anders heel gelukkig,’ antwoordt Mary. ‘En kijk nou hoe hij zit te fluiten.’

‘Hij heeft immers geen andere keus?’ vraagt Joss. ‘Een gevangene kan zingen en ondertussen toch wegwijnen.’

Maar het musje gaat niet dood. Het lijkt juist op te bloeien door het eten en de aandacht die hij van Mary krijgt. Marie probeert het gefluit te imiteren, trillend hoge, zoete tonen, terwijl ze zich van haar taken kwijt. Sarah vindt wormen en kevers in de moestuin en stopt ze een voor een met een vastberaden en ernstig gezichtje in de kooi. Omdat ze het Engelse woord voor mus, *sparrow*, nog niet kan uitspreken, noemt ze de vogel Row, wat dan ook al gauw zijn naam wordt.

Mary gaat zo vaak mogelijk bij Bess langs om eten te brengen en troost te bieden aan de hand van gebeden en de Bijbel. Tijdens het vijfde bezoek zitten ze voor het huis te naaien terwijl de baby slaapt, en vertelt Bess haar over de vader van het kindje, die zijn tijd

uitzit in de gevangenis van Boston. Zijn naam is Silvanus Warro. Hij is geboren op een plantage in de kolonie van Maryland en later met zijn meester, Daniel Gookin, naar de Bay Colony in het noorden verhuisd. Daar woonde hij jarenlang in Cambridge en werd hij goed behandeld. Totdat meneer Gookin hem verhuurde aan diaken Park.

Mary luistert fronsend, terwijl de zon haar haren en hoofdhuid door haar kapje heen verwarmt. Ze heeft al eens eerder van die Daniel Gookin gehoord. Heeft haar man hem een keer genoemd? Heeft ze hem ooit ergens ontmoet? Plotseling weet ze het weer: hij is de leider van de Praying Indians, de biddende indianen. Een lange man met een smal gezicht en lichtblauwe ogen, als ze het zich goed herinnert.

Bess' stem haalt haar terug naar het heden. 'Silvanus was zo vriendelijk voor me toen ik voor het eerst bij diaken Park kwam. Hij hielp me wanneer mijn taken te zwaar waren. Hij troostte me wanneer ik heimwee had naar huis.' Bess' stem breekt. 'Hoe kon ik niet van hem gaan houden?'

Mary denkt aan Bess in de armen van een zwarte man, stelt zich voor hoe hun ledematen met elkaar verstrengeld zijn. Ze vindt het moeilijk te geloven dat een vrouw kan houden van een man die er zo anders uitziet en zo'n andere achtergrond heeft dan zichzelf; maar het is duidelijk dat wat Bess en Silvanus voor elkaar voelden, echte liefde is.

'Toen ik erachter kwam dat ik van hem in verwachting was, vond hij dat we moesten trouwen,' vertelt Bess Mary. 'Ik vroeg hem hoe hij dat voor zich zag. Ik was daar immers in dienst en hij was een slaaf. Maar hij kuste me en zei me dat we wel een manier zouden vinden.' Ze buigt zich over haar naaiwerkje 'Op een avond zei hij me dat ik mijn bezittingen bij elkaar moest binden in een servet. Hij nam een paard uit de stallen mee en pikte wat geld uit de geldkist van de diaken. We vluchtten maar werden al gepakt voordat we Plymouth bereikt hadden.' Ze zwijgt even. 'Hij werd gearresteerd en ik werd teruggestuurd naar mijn vader. Silvanus werd berecht en

veroordeeld tot twintig zweepslagen. En nu zit hij in de gevangenis totdat hij alles terug kan betalen.’

Mary kijkt op en ziet dat de ogen van het meisje vol staan met tranen. Instinctief legt ze een hand op Bess' knie om haar te troosten. Deze bezoeken hebben Mary een onverwacht soelaas geboden – even niet die belastende sociale controle, het onophoudelijk in de gaten houden van elkaar waartoe alle leden van de kerk verplicht zijn. Ondanks haar jonge leeftijd is ze Bess als een vriendin gaan zien.

‘Er wordt altijd gezegd dat onze ware vrijheid in Christus is,’ zegt Bess na een tijdje. ‘Maar ik denk dat een persoon ook geen lijfeigene van een ander mens hoort te zijn.’ Ze kijkt Mary aan. ‘Zou Christus het daar niet mee eens zijn?’

Mary weet niet wat ze daarop moet antwoorden, aangezien ze nog nooit eerder over die vraag heeft nagedacht. Zoals alle Puriteinen, heeft ze altijd geleerd dat de wereld functioneert volgens de wil van God. Lijfeigenschap is onderdeel van het leven, erkend en geautoriseerd door de Bijbel. Ze denkt aan haar bedienden. Rebekah, nog maar vijftien, die al vier jaar in dienst is, en Peter uit Duxbury, die aangenomen is om Joseph te helpen met het werk op de boerderij. Ze herinnert zich Timothy, de zoon van een Nashaway-opperhoofd, die ze als slaaf in huis genomen hadden nadat hij wees was geworden. Drie jaar was hij gebleven, voordat hij ervandoor ging. Mary had nooit begrepen waarom hij een beschaafd, religieus, Engels huishouden met alle voordelen van dien achter had kunnen laten om terug te keren naar de wildernis. Destijds had ze zichzelf de schuld gegeven omdat ze hem niet genoeg over het christelijke geloof geleerd zou hebben. Maar nu vraagt ze zich af of er misschien een andere reden was, een diepere behoefte aan vrijheid, die ze niet herkend had.

‘Wij kunnen niet weten wat Christus denkt,’ zegt Mary, hoewel haar stem minder overtuigd klinkt dan anders.

‘Jawel, ik denk dat we dat wel kunnen!’ zegt Bess.

‘Dat zijn gevaarlijke gedachten, Bess. Ik neem aan dat je weet

wat er met mevrouw Anne Hutchinson gebeurd is, nadat die zulke dingen beweerd had?

Mary is geschokt wanneer ze ziet dat Bess haar hoofd schudt. Is dan niet elk jong meisje opgevoed met deze verhalen die in hoeken van donkere kamers gefluisterd worden, als waarschuwing om nederig te blijven en gehoorzaam aan de autoriteiten? Ze bedenkt dat de dood van Bess' moeder wel eens heel riskant geweest kan zijn, omdat het meisje nu in onwetendheid lijkt te zijn opgegroeid. 'Mevrouw Hutchinson geloofde dat de Heer zich aan haar openbaarde,' legt Mary uit. 'Mensen liepen uit om naar haar verhalen te luisteren, ook al was het ketterij. Ze werd meerdere keren gewaarschuwd door haar meerderen, maar wilde niet luisteren en hield vast aan haar rebelse overtuigingen. Uiteindelijk werd ze veroordeeld en verbannen uit de Bay Colony. Maar de Heer Zelf strafte haar nog meer.'

'Hoe?' fluistert Bess, duidelijk bang nu.

'Ze onderging een afschuwelijke bevalling die vreselijk lang duurde en ontzettend pijnlijk was,' zegt Mary. 'Het kind in haar buik was zwaar misvormd. Niemand kon zien of het een jongetje of meisje was. Het stierf al snel. Een genade,' voegt ze eraan toe. 'En later werden zij en al haar kinderen op één na afgeslacht door indianen. Een waarschuwing voor ons allemaal om ons niet in te laten met zaken die eigenlijk bedoeld zijn voor mannen.' Terwijl ze het zegt, herinnert Mary zich weer hoe haar moeder de vreselijke vloek reciteerde die mevrouw Hutchinson uitgesproken had tijdens haar proces: 'God zal u en uw nageslacht en deze hele staat verwoesten.' Ze herhaalt de woorden niet voor Bess, maar realiseert zich plotseling hoezeer de woorden lijken op bepaalde uitspraken van haar echtgenoot. Was Anne Hutchinson dan toch een profeet?

Bess is stil, buigt zich weer over haar naaiwerkje. Mary hoopt maar dat het meisje haar waarschuwing ter harte neemt. Ze heeft het verhaal al zo vaak aan Marie en Sarah verteld, dat die het inmiddels al uit hun hoofd kennen.

Na een tijdje zegt Bess: 'Het mag dan misschien geen openbaring

zijn van de Heer, maar toch blijf ik geloven dat het slecht is om een ander mens als slaaf te houden.'

'Zo hoort het nu eenmaal,' zegt Mary. 'Zo heeft God het echt gewild. Roept Paulus niet in zijn eerste brief aan de Korintiërs de slaaf op om zijn op zijn plek te blijven en de Heer te dienen?'

'Hij zegt ook dat we allemaal een prijs hebben en dat we geen dienaren mogen zijn van de mensheid,' zegt Bess zacht.

Mary staart het meisje aan, verbaasd dat ze de Bijbel blijkbaar zo goed kent. Ze zegt niets, wetend dat ze eigenlijk haar man om raad zou moeten vragen, aangezien hij zoveel meer afweet van dit soort dingen. Wetende ook dat ze hem hier waarschijnlijk nooit mee lastig zal vallen.

Op een middag, begin september, ziet Goody Cooper Mary met een brood bij Bess langsgaan en al gauw gaat het verhaal rond dat de vrouw van de predikant zich inlaat met een hoer. Joseph is woedend. Hij wijst haar erop dat hij haar zou mogen slaan vanwege ongehoorzaamheid aan haar echtgenoot. Hij vertelt haar dat het enkel te danken is aan Gods genade, dat hij zich weet te beheersen. En hij verbiedt haar om Bess nog te bezoeken.

Mary protesteert, herinnert hem eraan dat Christus zelf zich ook inliet met zondaars, maar Joseph wil er niets van weten. 'Je bezoedelt mijn reputatie!' roept hij. 'Je geeft niet alleen jezelf een slechte naam, maar ook mijn kinderen!' Hij vertelt haar nog maar eens dat een vrouw onderdanig dient te zijn aan haar man, op elk gebied. En hij waarschuwt haar dat als ze hem nog eens ongehoorzaam is, hij haar op het plein voor het gebedshuis aan de schandpaal zal laten binden.

En zo komt er een eind aan Mary's bezoeken. Maar niet aan de roddels. Naar buiten toe probeert Elizabeth zich er niet over uit te laten. Maar binnenshuis leest ze Mary de les vanwege haar roekeloosheid.

'Bess Parker is niet meer dan een prostituee,' zegt Elizabeth op een middag tijdens de daaropvolgende lente, wanneer ze samen

in Mary's provisiekamer bezig zijn met het maken van kaas. Ze scheiden de wei van de wrongel en hun armen zijn nat tot aan de ellebogen. 'Erger nog. Ze is een jezebel, iemand die het niets kan schelen met wie ze het bed deelt. Denk je eens in: een neger slaaf!' Ze schudt haar hoofd. 'Het is walgelijk. Ze brengt ons allemaal in gevaar.'

'Hoe dan?' vraagt Mary. 'Wat voor kwaad kan het dat ze van een slaaf houdt?'

Elizabeth veegt haar druipende handen af aan haar schort. Stukjes wrongel vallen op de grond. 'Mary, dit kun je niet menen!'

'Maar ik meen het wel!' Ze voelt hoe het bloed naar haar wangen schiet en buigt zich over de pan met wrongel. 'Is het niet aan God om te oordelen?'

Elizabeth zwijgt, maar niet lang. 'Gods onderdanen mogen in Zijn naam oordelen. Móéten oordelen. Omdat anders Zijn toorn over ons allemaal zal neerdalen.' Ze fronsht haar wenkbrauwen. 'Luister je dan nooit naar de preken van je man?'

'Ik luister wel,' antwoordt Mary. 'Maar ik bid ook tot God om me te leiden bij wat ik doe. En ik geloof echt dat Hij dat doet.'

Elizabeth zucht. Je hebt altijd al een rebels karakter gehad, Mary.' Ze zet haar handen weer in de wrongel. 'Ik vrees voor je veiligheid.' Ze kijkt haar even aan. 'Voor je welzijn.'

Bijna wil Mary zeggen dat ze zich beter zorgen kan maken over haar eigen welzijn, maar ze houdt zich in. Van al haar zussen, heeft ze de sterkste band met Elizabeth, die vier jaar ouder is. Elizabeth heeft haar altijd beschermd, fungeerde als moeder toen hun eigen moeder op haar ziekbed lag en vanwege de hoge koorts tot niets meer in staat was. Zij was het die Mary geduldig leerde hoe ze zomen moest naaien, vlas moest spinnen en kruiden moest verzamelen om medicijnen van te maken. Zij was het die haar leerde lezen en hielp met het bestuderen van de Bijbel. Zij was het die haar opgekruld in haar armen liet slapen wanneer ze weer eens gestraft was met de zweep of vreselijke nachtmerries gehad had. En zelfs nu nog wendt Mary zich tot Elizabeth voor raad, hoewel

haar status als echtgenote van een predikant inmiddels hoger is dan die van haar zus, aangezien Elizabeth slechts getrouwd is met een gewone soldaat.

‘Belooft me dat je je best zult doen om te vechten tegen je opwellingen,’ smeekt Elizabeth.

Is mededogen dan niet een opwelling waaraan zou moeten worden toegegeven? wil Mary het liefst vragen, maar in plaats daarvan knikt ze braaf en concentreert zich weer op haar werk.

Tijdens de winter van 1673 wordt Mary’s vader ziek en hij overlijdt in mei, wanneer alles net weer een beetje groen begint te worden. Joseph zegt haar dat ze niet al te verdrietig hoeft te zijn, omdat haar vader zeker een van de uitverkorenen was. Zijn rijkdom en aanzien binnen de gemeenschap zijn hier bewijs van, aangezien God de rechtvaardigen beloont. Joseph raadt haar aan om te bidden dat Gods vrede haar zal behoeden en dat doet ze dan ook. Maar ze gaat ook te rade bij haar zussen, die Mary’s gevoel delen dat de wereld een vreemde en duistere plek geworden is, nu hun beide ouders er niet meer zijn.

Een jaar later, wanneer Bess Parkers zoontje bijna twee is, wordt bekend dat de rechtbank het kind wettelijk toegekend heeft aan diaken Park. Mary kan haar woede amper beheersen.

Joseph probeert op haar in te praten, haar uit te leggen dat de beslissing van de rechtbank rechtvaardig en definitief is. Dat Silvanus de zoon is van een slaaf en daarom zelf ook een slaaf. Hij verzekert Mary dat het voor zijn eigen bestwil is, wijst erop dat Edmund amper in staat is om zijn eigen twee kinderen te onderhouden. Hoe moet hij ook nog eens voor de baby zorgen en hem grootbrengen?

Maar Mary weet dat Edmund het oordeel zal aanvechten, aangezien hij dol is op zijn kleinzoon. ‘Het is kwaadaardig om een kind weg te nemen bij zijn moeder!’ roept ze. Ze kan alleen nog maar denken aan hoe zijzelf op een koude januariochtend haar eerstgeborene aan de koorts verloor, toen het kindje net zo oud was als Silvanus nu. Mari was zo’n lief en zachtaardig meisje geweest;

zelfs haar dood was zachtaardig. Maar toen ze haar laatste adem uitgeblazen had, had Mary haar toch niet meer willen vasthouden of aanraken. Ze had zelfs niet meer kunnen kijken naar het bedje, waarop Hannah en Elizabeth haar opgebaard hadden. Ze voelde zich als een schip in de storm, hulpeloos tegenover de enorme golven van verdriet. De wond in haar hart was nooit helemaal geheeld.

‘Rustig nou maar,’ zegt Joseph, terwijl hij haar over haar wang aait. ‘Laat je nu niet overmannen door emoties. Is zelfbeheersing immers niet een vrucht van de Heilige Geest?’

Mary weerspreekt hem niet, maar haar woede is er niet minder om. Wanneer ze hoort dat Joseph uitgekozen is om de afvaardiging van zes mannen te leiden die Bess’ zoon bij haar weg zullen halen, smeekt ze hem om haar mee te nemen.

‘Bess zal de christelijke troost van een andere vrouw nodig hebben,’ zegt ze.

Maar Joseph weigert en laat zich niet overhalen, hoezeer Mary ook smeekt en bidt. En dus wacht ze thuis terwijl de monsterlijke daad plaatsvindt. Ze is niet in staat om stil te zitten of zich ergens op te concentreren. Als een gedachteloos klein meisje doet ze halfslachtig haar taken. Row, geïrriteerd door haar onrust, fladdert heen en weer in zijn kooi en tjilpt luid en schor. Wanneer Joseph terugkeert, vertelt hij dat Edmund de deur gebarricadeerd had, waardoor de mannen gedwongen waren om die open te breken. ‘Ik probeerde hem te kalmeren,’ zegt Joseph. ‘Ik verzekerde hem dat ik de vrede van Christus bij me had en herinnerde hem eraan dat hij de rechtbank moest gehoorzamen.’

Mary probeert zich het tafereel voor te stellen, zoals hij het beschrijft: Edmund brullend dat hij niet zal toestaan dat ze zijn kleinzoon meenemen. De mannen die de deur openbreken en Edmund en Bess in bedwang houden. Het oppakken van Silvanus. Ze stelt zich voor hoe de jongen, John, dapper probeert om ze tegen te houden en Silvanus zijn hoofdje in de nek legt en het uitschreeuwt van angst. Hoe Bess panisch en huilend toe moet kijken hoe haar baby wordt meegenomen naar zijn nieuwe eigenaar.

Mary weet niet meer wat ze moet zeggen, hoewel ze haar echtgenoot het liefst gevraagd zou hebben waarom hij toegestemd heeft om mee te werken aan zo'n verderfelijke onderneming. In haar ogen zou hij nu op zijn knieën moeten vallen en de Heer om vergiffenis vragen. Ze maakt een mand met eten klaar – vleessoep, een brood, wat knolrapen en aardappelen – en gaat in het geheim op weg naar de boerderij van de Parkers.

Maar het lukt Mary niet om Bess te kalmeren. Die klampt zich snikkend en jammerend aan haar vast, waardoor Mary's cape helemaal doorweekt raakt. Het liefst had ze het meisje verteld dat dit echt het beste is voor Silvanus, dat er goed voor hem gezorgd zal worden. Maar ze weet niet wat er met hem zal gebeuren. Er is geen garantie dat zijn eigenaar goed voor hem zal zijn, of de jongen zelfs maar zal zien als een kind van God.

Tegen de tijd dat Mary weer vertrekt, is het al bijna donker. Met een zwaar hart loopt ze weg. Ze heeft de indruk dat ze Bess het hele stuk nog kan horen, huilend met de meest gebroken stem die Mary ooit gehoord heeft: 'Silvanus! Silvanus! Silvanus!'

Drie

Die zomer verdort het land onder een schroeiende zon die alles uitdroogt: oogst, aarde en zelfs het vee. Bronnen drogen op, waardoor de mannen gedwongen worden om nieuwe te slaan, maar het water smaakt brak, bitter en stoffig, alsof God er een smerige vinger in gedipt heeft. Voor het tweede jaar op rij mislukt de tarweoogst. Een vreemd schijnsel verlicht de nachtelijke hemel. In verschillende gemeentes worden heksen opgepakt. Schuren vliegen in brand en kinderen verdrinken. Complete families krijgen de pokken.

Zelfs Mary ziet de tekenen. Het is duidelijk dat New England verstrikt geraakt is in een dodelijk net van zonde en duisternis. Wanneer ze hoort dat diaken Parker zowel Bess' minnaar als haar zoon verkocht heeft en dat Bess zelf weer aan het werk gezet is – dit keer bij het gezin van een rechter in Salem – weet ze zeker dat de wraak van God aanstaande is.

En dus is ze ook niet verbaasd als, eind juni 1675, vanuit Boston het nieuws komt dat indianen het plaatsje Swansea in Plymouth Colony aangevallen hebben. Heidense stammen hebben samen een leger gevormd en marcheren nu noordwaarts, richting Massachusetts Bay. Half augustus veroveren de indianen Quabaug, een stadje ten westen van Lancaster. En weer twee weken later, op een warme zondagochtend, vallen ze een aantal boerderijen in het noordelijke deel van Lancaster zelf aan en slachten daarbij George Bennet met al zijn dieren bij de stallen. Zijn vrouw Lidia blijft achter met vijf kleine kinderen, zonder hulp van wie dan ook. Ook Joseph Farrer vindt de dood. Zijn arme vrouw is in de weken erna zo in shock, dat ze haar kinderen volledig aan hun lot overlaat. De MacLouds

worden vermoord op hun erf, terwijl ze moeten toekijken hoe hun huis tot op de grond afbrandt. De indianen sparen zelfs hun vierjarige dochtertje Hannah niet. Twee weken later rukt een hevige storm bomen met wortels en al uit de grond en ruïneert de velden met tarwe en maïs.

Tijdens zijn wekelijkse preken glimt Josephs voorhoofd van de inspanning. Hij raast en tiert en slaat met zijn vuisten in de lucht. God, zo maant hij zijn gemeente, aarzelt ook niet om hen die Hij liefheeft te straffen. Heeft Hij immers geen aardbevingen, branden en plagen over de Bay Colony afgeroepen? En is Lancaster niet net zo ongehoorzaam als de andere Bay-stadjes?

In november dreigt de situatie met de indianen zo uit de hand te lopen dat de raadsleden overwogen om de hele stad af te sluiten. Maar iemand berekent dat hiervoor een hek van tweeënehalve meter hoog en twintig kilometer lang nodig zal zijn en het plan wordt van tafel geschoven. In plaats daarvan wordt besloten om van de grootste huizen garnizoenshuizen te maken. Twee mannen krijgen de opdracht om een palissade neer te zetten rondom het Rowlandson-huis, wat een zekere veiligheid garandeert maar wel Mary's vrije uitzicht belemmert. Waar ze eerder nog de bomen tegen de heuvels kon zien, achter de keurige velden vol tarwe en vlas, kijkt ze nu enkel nog uit op stevige palen, die dicht op elkaar staan als de bruine slagstanden van een enorm beest.

Het wordt winter en een ijzige wind blaast over de heuvels en breekt de takken van de bomen. Regendruppels bevriezen zodra ze de grond bereiken. Op een nacht verduistert de volle maan en kleurt rood alsof hij gedrenkt is in bloed. Taarten willen niet rijzen en komen als massieve, droge stenen uit de oven. Het musje in de kooi zingt niet langer. Jonas Fairbanks zegt dat hij het schetteren van goddeloze trompetten hoorde op een vroege zaterdagmorgen, toen hij onderweg was op George Hill. Thomas Hosmer vertelt over een kalfje in het nabijgelegen Groton, dat geboren werd met zo'n monsterlijk vervormd hoofd, dat het beestje niet eens kon gaan staan. Drie nachten achter elkaar wordt het Sawyer huis geraakt

door heksenstenen en men beweert dat een man op de Concord Turnpike dood neerviel toen hij geraakt werd door de uitwerpselen van een overvliegende kraai.

In januari wordt iedereen in Lancaster verplicht om de nachten door te brengen in een van de garnizoenshuizen. Mary's zussen en hun gezinnen worden toegewezen aan het huis van de Rowlandsons, evenals hun naaste burens, de Joslins en de Kettles. Overdag is iedereen op zijn hoede, zoals een boer zijn oogst met een schuin oog op de dreigende hemel binnenhaalt. 's Nachts wordt het huis bevolkt door meer dan veertig mensen, met niet meer dan een deken en wat te eten bij zich, plek voor meubels is er niet. Mary's huis, dat ze elke dag weer op orde probeert te krijgen, verandert in een lawaaierige en wanordelijke plek.

Begin februari vertelt Joseph Mary dat hij besloten heeft om naar Boston af te reizen om de gouverneur om beveiligingstroepen te vragen. Mary ziet het absoluut niet zitten. De nacht voor zijn vertrek, wanneer ze in bed liggen, probeert ze op hem in te praten. 'Kun je niet wachten tot het voorjaar?' Ze probeert haar stem zo zacht mogelijk te houden, in de wetenschap dat de gordijnen rondom het bed weinig uithalen tegen geluid. Ze hoort het gesnurk en gezucht van haar familieleden en burens, die op slechts enkele meters afstand op de grond liggen te slapen. 'Het is hartje winter, een reis naar Boston zal vreselijk zwaar zijn.'

'Rustig nu maar, Mary.' Hij draait zich om, zodat hij haar aankijkt. Zelfs in het donker kan ze zien hoe hij zijn voorhoofd frons. Hij streelt haar wang, probeert haar te kalmeren, zoals zij dat met de kinderen doet wanneer die bang zijn. 'Je steekt de anderen nog aan met je angst. Wees sterk en vertrouw op de Heer.'

'Laat luitenant Kerley dan in jouw plaats gaan! Die is daar toch veel geschikter voor.' Ze fluistert de woorden, in de hoop dat haar zus Elizabeth niet wakker is en hoort hoe Mary haar echtgenoot probeert op te offeren.

'Henry gaat óók. Had ik je dat nog niet verteld? Hij heeft al toegestemd om me te begeleiden. Maar in Boston zullen ze eerder

luisteren naar een geestelijke dan naar een soldaat.'

Mary moet moeite doen om te zwijgen, om hem te gehoorzamen. Maar opnieuw voelt ze de angst toeslaan, langzaam als een koude slang langs haar rug omhoogkruipen. 'En wat moeten wij doen wanneer de indianen ons aan vallen, wanneer jij er niet bent?'

Geïrriteerd klakt hij met zijn tong. 'Dacht je nu echt dat ik zou vertrekken als ik dacht dat die kans bestaat? De reden dat ik ga is juist om te verzekeren dat wij níét zullen worden aangevallen.'

'Maar wanneer dat toch...'

Hij onderbreekt haar en vertelt haar wat ze al weet. 'Ik laat jullie hier niet achter zonder bescherming. Het huis wordt goed bewaakt. John Divoll en John Kettle zijn hier. Abraham Joslin, John MacLoud. Mijn eigen neef...'

'Maar Thomas is nog maar een jongen,' protesteert Mary.

'Wees stil! Hij is negentien en sterker dan ik ben.'

Opnieuw doet Mary haar best om niets meer te zeggen en opnieuw lukt haar dit niet. 'Maar kun je dan niet wachten totdat het huis helemaal beveiligd is?' Ze denkt aan de wachthokjes die de mannen bij de hoeken van het huis aan het bouwen zijn, houten ruimtes waarin net een man met een musket kan staan en van waaruit hij door smalle, verticale spleten de vijand in de gaten kan houden.

Ze hoort Joseph zuchten en beseft dat hun gesprek ten einde is.

'De Heer zal jullie beschermen, Mary,' fluistert hij. Ze voelt zijn warme adem tegen haar oor. 'Ga nou maar slapen. Maar vertrouw altijd op Hem.'

Ze knikt, haar voorhoofd strijkt licht langs zijn borst. Ze ademt zijn warme, vertrouwde geur in. Joseph is haar man, het hoofd van het huishouden, zoals Christus het hoofd van de kerk is, en dus heeft ze hem liefdevol te gehoorzamen. Ze moet hem vertrouwen. En hoewel ze amper slaapt, zegt ze verder niets meer die nacht.

De zon komt net op wanneer Mary de volgende ochtend achter haar man aan naar buiten loopt. Joss heeft de vosmerrie al uit de

stallen gehaald en streelt haar hals. Elizabeths man, Henry, heeft al plaatsgenomen op zijn zwarte ruïen. Een plotselinge windvlaag komt om het huis heen gewaaid en Mary rilt, dit is duidelijk een slecht voorteken. Ze ziet hoe Joseph even naar haar kijkt en dwingt zichzelf om bemoedigend te glimlachen. Ze wil niet dat hij ziet dat er azijn door haar aderen vloeit.

Elizabeth komt het huis uit en loopt meteen naar Henry, die zit te bibberen in zijn dunne uniform. Mary ziet dat ook Joseph staat te rillen, maar of dat door de kou of door de opwinding komt, kan ze niet zeggen. Heel even pakt ze zijn hand, want de reis naar Boston is lang en zwaar en vanwege de dreiging van de indianen kunnen hij en Henry alleen overdag reizen. Hij bestijgt de merrie.

‘Ga met God,’ weet Mary nog uit te brengen, terwijl ze met een hand haar ogen afschermt tegen de steeds lichter wordende hemel, zodat ze hem kan zien.

‘Voor het eind van de week zijn we terug,’ belooft hij, terwijl hij zich naar haar toebuigt. ‘De Heer zal jullie beschermen. Vertrouw op Zijn genade.’

Ze knikt, weet dat hij haar probeert te troosten. Maar wanneer de mannen hun paarden de sporen geven en vertrekken, overvalt Mary de vreselijke gedachte dat ze haar echtgenoot nooit meer levend terug zal zien. Ze voelt een golf van zelfmedelijden, waarvan ze vreest dat die de hele dag lang nog in kleine, bittere druppels van haar af zal druipen.